

Protocol medisch handelen en medicijnverstrekking aan leerlingen

Voorwoord

De maatschappij vraagt en verwacht steeds meer van scholen om kinderen optimaal te begeleiden en te stimuleren. Dat is goed en het onderwijs beweegt met de maatschappij mee. Voor die situaties waar het gaat over het verstrekken van medicijnen of het verrichten van medische handelingen is onderstaand protocol opgezet. Het protocol is enerzijds ter bescherming van de medewerkers op school (werk waarvoor je bent opgeleid) anderzijds ter bescherming van leerlingen (op juiste manier en/of hoeveelheid geven van zorg of medicijnen). Dit protocol legt de afspraken en voorwaarden vast voor het verstrekken van medicijnen en het uitvoeren van medische handelingen aan leerlingen binnen de scholencombinatie Delfland (scD).

Voor dit protocol en bijgevoegde formulieren is gebruik gemaakt van:

- 'Handreiking Medisch handelen en medicijnverstrekking in het Voortgezet Onderwijs' van het Steunpunt Passend Onderwijs VO van de VO-Raad
- 'VO-Signaal Medicijnverstrekking en medisch handelen' van VOION
- 'Protocol Medisch handelen en medicijnverstrekking in het VO' van CNV Onderwijs en GGD Groningen
- 'Protocol medisch handelen en medicijnverstrekking Melanchton'

Medicijnverstrekking en verrichten van medische handelingen

Er is in principe één situatie denkbaar (zie hieronder 1) waarin je als school actief te maken kunt krijgen met medicijnverstrekking (namelijk acuut in geval van milde klachten). Andere situaties van medicijnverstrekking of toedienen van medische handelingen (zie hieronder 2) zijn wel denkbaar, maar worden in aanvang niet door de school ondersteund. Hierbij ligt de verantwoordelijkheid volledig bij de ouders.

Per punt worden de afspraken binnen scD hieromtrent toegelicht.

1) Een leerling wordt ziek op school of krijgt een ongeluk

Het komt regelmatig voor dat een leerling op school last krijgt van buikpijn, hoofdpijn, misselijkheid of zich anderszins niet lekker voelt, gebeten wordt door een insect, een schaafwond oploopt, enz..

Sc Delfland is van mening dat kleine medische handelingen in dit soort situaties op school geboden moet kunnen worden, zoals het verstrekken van pleisters, ontsmettingsmiddel, etc. Uiteraard gebeurt dit na een zorgvuldige afweging en bij twijfel wordt eerst contact opgenomen met de ouders of een huisarts. Medicijnen zoals paracetamol worden in beginsel niet verstrekt.

ScD gaat ervan uit - omdat het hier handelingen betreft die in het dagelijks gebruik gewoonlijk zijn - dat ouders hiertegen geen bezwaar hebben. Daarom wordt jaarlijks aan het begin van het schooljaar dit protocol met elke leerling en daarmee met zijn/haar ouders, verzorgers gecommuniceerd via de interne berichten en via de website.

- Op school is een vast afgiftepunt voor bovengenoemde middelen.

Uitzonderingen

Mochten ouders hierover specifieke wensen hebben, dan wordt hen verzocht contact op te nemen met de directie van de school en kan desgewenst een apart formulier worden ingevuld (hierop kunnen gevoeligheden of allergieën worden opgeschreven die voor het bovenstaande belangrijk zijn).

2) In alle andere gevallen van medicijn verstrekken (A) of het verrichten van medische handelingen (B) vindt er altijd overleg plaats tussen een directielid en de ouders.

Indien wordt overgegaan tot het verstrekken van medicijnen of verrichten van medische handelingen wordt een toestemmingsformulier ingevuld.

(A) Een leerling of zijn ouders/verzorgers vraagt/vragen of de school medicijnen wil verstrekken

Leerlingen krijgen soms medicijnen voorgeschreven die zij tijdens schooluren moeten gebruiken. De eerste verantwoordelijkheid hierbij ligt uiteraard bij de leerling en zijn/haar ouders/verzorgers, maar het kan voorkomen dat de school wordt gevraagd hier hulp bij te verlenen, bijvoorbeeld door de medicijnen te beheren en op vaste momenten te verstrekken aan de leerling. Denk hierbij bijvoorbeeld aan antibiotica, Ritalin, pufjes voor astma, etc. .

- Leerlingen vanaf 16 jaar zijn beslissingsbevoegd en mogen zelf beslissen over hun medische behandeling. Er mag géén informatie op medisch gebied aan ouders/verzorgers worden verstrekt zonder toestemming van de betreffende leerling.

(B) Een leerling of zijn ouders/verzorgers vraagt/vragen of de school medische handelingen uit te voeren

Onder medische handelingen wordt hier verstaan: ‘voorbehouden medische handelingen’ op grond van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG). Een voorbeeld is het meten van de bloedsuikerspiegel bij suikerpatiënten door middel van een vingerprikje of het geven van injecties.

Voorbehouden medische handelingen mogen alleen worden uitgevoerd door BIG geregistreerde professionals. Schoolpersoneel valt niet onder de Wet BIG en is niet bevoegd om medische handelingen te verrichten. Een medewerker van de school zou een bekwaamheidsverklaring van een arts moeten verkrijgen om een dergelijke handeling te mogen verrichten.

Binnen scD mogen ‘voorbehouden medische handelingen’ níet worden uitgevoerd door personeel van scD, in geen enkele situatie. Wel kunnen er afspraken worden gemaakt met een leerling en zijn/haar ouders/verzorgers om ervoor te zorgen dat de medische handeling op school kan worden verricht door de ouders zelf, de huisarts, Thuiszorg of een wijkverpleegkundige.

- Bij een uitzonderlijke situatie, zoals een meerdaagse schoolreis waarbij een leerling niet mee zou kunnen als er geen ‘voorbehouden medische handeling’ kan worden verricht door een personeelslid van school, is de directeur van de betreffende vestiging beslissingsbevoegd.

Hij/zij kan bijvoorbeeld besluiten dat:

- de risico's van de uit te voeren medische handeling te groot zijn en de leerling helaas niet mee kan;
- een personeelslid de medische handeling zal uitvoeren zonder bekwaamheidsverklaring, met toestemming van de ouders/verzorgers van de leerling, die schriftelijk is vastgelegd;
- een personeelslid de medische handeling zal uitvoeren met een voor deze situatie verkregen bekwaamheidsverklaring, met toestemming van de ouders/verzorgers van de leerling, die schriftelijk is vastgelegd;

Algemene aandachtspunten

Beslissingsbevoegdheid bij uitzonderingen; De directeur is bevoegd om beslissingen te nemen omtrent medicijnverstrekking en medisch handelen in geval van een uitzonderlijke situatie.

Communicatie

- Dit protocol zal worden gecommuniceerd in de schoolgids, het zorgplan en op de website van de scD.
- Dit protocol zal worden gecommuniceerd aan het personeel van de scD.

Civielrechtelijke aansprakelijkheid

- Voor werkzaamheden die in het kader van een dienstbetrekking worden verricht heeft artikel 6:170 Burgerlijk Wetboek een speciale aansprakelijkheidsregeling vastgelegd. De werkgever is civielrechtelijk aansprakelijk voor schade, aangericht door de fout van een ondergeschikte. De werknemer kan zelf civielrechtelijk aansprakelijk worden gesteld, maar kan deze aansprakelijkheid dus doorschuiven naar de werkgever. Scholen kunnen zich verzekeren tegen claims op basis van civielrechtelijke aansprakelijkheid. Hier sluiten scholen een WA- of bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering af. Deze verzekering dekt de schade die medewerkers aanrichten aan derden, bijvoorbeeld leerlingen (mits er sprake is van schuld door de werknemer). Verzekeraars stellen vaak de eis dat de school alleen in aanmerking komt voor vergoeding van eventuele aansprakelijkheid wegens medicijnverstrekking en medisch handelen als de school een protocol heeft op dit gebied en als er in de betreffende situatie volgens dit protocol is gehandeld.
- Bij het opstellen van dit protocol wordt er vanuit gegaan dat de WA-verzekering van scD het risico verbonden aan medicijnverstrekking en medisch handelen afdekt.

Strafrechtelijke aansprakelijkheid

- Een werknemer kan strafrechtelijk aansprakelijk zijn als hij/zij niet bevoegd was om een medische handeling te verrichten of ernstig nalatig is geweest, waardoor de leerling ernstige gezondheidsschade is berokkend. Strafrechtelijke aansprakelijkheid is niet te verzekeren. Scholen kunnen zich wel vrijwaren van strafrechtelijke aansprakelijkheid door aan te tonen dat er een protocol is over medicijnverstrekking en medisch handelen, dat dit protocol is nageleefd en er zorgvuldig is gehandeld.

Vastgesteld door de directie met instemming MR SCO d.d. en instemming MR GC d.d.

Namens het bevoegd gezag van de scholencombinatie Delfland,

Bijlagen:

- 1) Extra formulier uitvoering kleine medische handelingen
- 2) Toestemmingsformulier verstrekken/toedienen van medicijnen
- 3) Toestemmingsformulier voor het uitvoeren van medische handelingen
- 4) Bekwaamheidsverklaring
- 5) Richtlijnen hoe te handelen in geval van calamiteit ten gevolge van toediening van medicijnen aan een leerling of uitvoering van medische handeling bij een leerling

Bijlage 1

Extra formulier kleine medische handelingen

Het kan voorkomen dat je gezond naar school gaat en tijdens de schooluren ziek wordt, je verwondt, door een insect wordt geprikt of iets dergelijks. Als deze situatie zich voordoet, moet de school een zorgvuldige afweging maken of je baat hebt bij een 'eenvoudige' pijnstiller (zoals paracetamol), die door school kan worden verstrekt, of dat een arts geconsulteerd moet worden.

Dit formulier geeft extra informatie ten aanzien van specifieke allergieën of aandoeningen die het geven van paracetamol, pleisters of ontsmettingsmiddelen in de weg staan.

Ondergetekenden (leerling en ouders) gaan alleen akkoord met bovengenoemde handelwijze als onderstaande informatie in acht is genomen:

Naam (leerling):

Geboortedatum:

Adres:

Postcode en Plaats:

Naam ouder(s) / verzorger(s):

Telefoon thuis:

Telefoon werk:

Naam huisarts:

Telefoon:

Te waarschuwen persoon als ouder(s) / verzorger(s) niet te bereiken zijn:

Naam:

Telefoon thuis:

Telefoon werk:

Ik ben overgevoelig voor de volgende zaken:

- Medicijnen:

Naam: _____

- Ontsmettingsmiddelen:

Naam: _____

- Smeerseltjes tegen bijvoorbeeld insectenbeten:

Naam: _____

- Pleisters:

Naam: _____

- Overig:

Naam: _____

Ruimte voor zaken die hierboven niet genoemd zijn:

Willen jij en je ouders eventuele veranderingen zo spoedig mogelijk doorgeven aan de directie?
Het is zeer belangrijk dat deze gegevens actueel zijn.

Ondergetekenden:

Naam leerling: _____

Naam ouder/verzorger: _____

Datum: _____

Plaats: _____

Handtekening leerling:

Handtekening ouder / verzorger:

Bijlage 2

Toestemmingsformulier voor het toedienen van de hieronder omschreven medicijn(en) aan:

Naam (leerling) _____

Geboortedatum: _____

Adres: _____

Postcode / woonplaats: _____

Zoon / dochter / pupil van: _____

Naam ouder(s) / verzorger(s) _____

Telefoon thuis: _____ Telefoon werk: _____

Naam huisarts: _____

Telefoon: _____

Naam specialist: _____

Telefoon: _____

De medicijnen zijn nodig voor onderstaande ziekte(s):

Naam van het medicijn:

Medicijn dient dagelijks te worden toegediend op onderstaande tijden:

_____ uur _____ uur

_____ uur _____ uur

Medicijn(en) mogen alleen worden toegediend in de volgende situatie(s):

Dosering van het medicijn:

Wijze van toediening:

Wijze van bewaren

Controle op vervaldatum door: _____

Functie: _____

Ondergetekenden, leerling en ouder/verzorger van genoemde leerling, geven hiermee aan de school, c.q. het hieronder genoemde schoolpersoneelslid dat daarvoor een medicijninstructie heeft gehad, toestemming voor het toedienen van de bovengenoemde medicijnen:

Plaats:

Datum:

Handtekening leerling:

Handtekening ouder/verzorger:

=====

MEDICIJNINSTRUCTIE

Er is instructie gegeven over het toedienen van de medicijnen:

Op (datum):

Door (naam):

Functie:

Van (instelling):

Aan:

Functie(s):

Van(naam + plaats school):

Bijlage 3

Toestemmingsformulier voor het uitvoeren van medische handelingen

Ondergetekenden geven toestemming voor uitvoering van de zogenoemde 'medische handeling' op school bij:

Naam leerling:

Geboortedatum:

Postcode en Plaats:

Zoon / dochter / pupil van:

Naam ouder(s) / verzorger(s):

Telefoon thuis:

Telefoon werk:

Naam huisarts:

Telefoon:

Naam specialist:

Telefoon:

Naam van contactpersoon (in ziekenhuis of anders):

Telefoon:

Beschrijving van de ziekte waarvoor de 'medische handeling' op school nodig is:

Omschrijving van de uit te voeren medische handeling:

De medische handeling moet dagelijks worden uitgevoerd op onderstaande tijden:

_____ uur _____ uur

_____ uur _____ uur

De medische handeling mag alleen worden uitgevoerd in de hieronder omschreven situatie:

Wijze waarop de medische handeling moet worden uitgevoerd:

Eventuele extra opmerkingen:

Bekwaamheidsverklaring aanwezig: Ja / Nee

Instructie van de medische handeling + controle op de juiste uitvoering is gegeven op:

Datum: _____

Door: _____

Functie: _____

Van (Instelling): _____

Ondergetekenden:

Datum: _____

Plaats: _____

Naam leerling: _____

Handtekening leerling:

Naam ouder/ verzorger: _____

Handtekening ouder/verzorger:

Bijlage 4

Bekwaamheidsverklaring bij het uitvoeren van medische handelingen

Ondergetekende, bevoegd tot het uitvoeren van de hieronder beschreven handeling

.....
.....
.....

Verklaart dat, naam werknemer:

Functie:

Werkzaam aan/bij:

Na instructie door ondergetekende in staat is bovengenoemde handeling bekwaam uit te voeren.

De handeling moet worden uitgevoerd ten behoeve van:

Naam leerling:

Geboortedatum:

Het uitvoeren van bovengenoemde handeling is voor de leerling noodzakelijk wegens:

.....
.....
.....

De hierboven beschreven handeling mag alleen worden uitgevoerd op de tijdstippen waarop de leerling op school aanwezig is.

De hierboven beschreven handeling moet worden uitgevoerd gedurende de periode:

.....
.....
.....

Ondergetekende:

.....

Functie:

.....

Werkzaam aan/bij:

.....

Plaats:

.....

Datum:

.....

Handtekening:

Bijlage 5

Richtlijnen hoe te handelen bij een calamiteit t.g.v.:

- Het toedienen van medicijnen aan een leerling;
 - Het uitvoeren van een medische handeling.
-
- Laat de leerling niet alleen.
 - Probeer rustig te blijven.
 - Observeer de leerling goed en probeer de leerling gerust te stellen.
 - Waarschuw een volwassene of laat één van de andere leerlingen een volwassene ophalen waarbij u duidelijk instrueert wat de leerling tegen de volwassene moet zeggen.
 - Bel direct de huisarts en/of de specialist van de leerling.
 - Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112.
 - Geef aan naar aanleiding van welk medicijn of “medische” handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan.
 - Zorg ervoor dat u alle relevante gegevens van de leerling bij de hand hebt of laat ze direct door iemand opzoeken, zoals:
 - Naam van de leerling
 - Geboortedatum
 - Adres
 - Telefoonnummer van ouders en/of een andere, door de ouders aangewezen persoon
 - Naam + telefoonnummer van huisarts/specialist
 - Ziektebeeld waarvoor medicijnen of medische handeling nodig zijn.
 - Bel de ouders (bij geen gehoor: een andere, door de ouders aangewezen persoon).
 - Leg duidelijk uit wat er gebeurd is.
 - Vertel, indien bekend, wat de arts heeft gedaan/gezegd.
 - In geval van opname: geef door naar welk ziekenhuis de leerling is gegaan.